

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, **2015. június hó 16. napján** tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt Vádott ellen indult büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék 2014. december hó 19. napján kelt 8.B.31/2014/19. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott cselekményét testi sértés bűntette kísérletének (Btk. 164. § (1), (8) bekezdés I. fordulat) minősíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja.

A másodfokú eljárásban felmerült 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint büntügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

Emberölés bűntettének kísérlete (2012. évi C. törvény 160. § (1) bekezdése) miatt Vádott vádlottat a Budapest Környéki Törvényszék a 2014. december hó 19. napján kihirdetett 8.B.31/2014/19. számú ítéletével három év börtönre és három év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztésbe beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt és megállapította, hogy legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a bűnjelek lefoglalásának megszüntetéséről és kötelezte a vádlottat a felmerült büntügyi költség viselésére.

Az ítélet ellen, annak kihirdetésekor az ügyész a vádlott terhére a kiszabott büntetés súlyosításáért, Vádott vádlott enyhítésért, a védő eltérő jogi minősítés megállapítása és enyhítés végett jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF. 483/2014/5. számú átiratában a bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta egyben a védő és a vádlott által előterjesztett perorvoslatokat alaptalannak ítélte. Rámutatott, hogy a törvényszék az eljárási szabályokat megtartva folytatta le a bizonyítási eljárást. Ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve, a lehetséges körben beszerezte és tárgyalás anyagává tette a bizonyítékokat. Az általa megállapított tényállás megalapozott, az abból a vádlott bűnösségére vont következtetés is okszerű. Az elsőfokú bíróság a cselekményt helytállóan

minősítette emberölés büntette kísérletének mivel az alkalmazott eszköz, a kifejtett erőintenzitás, a célzott testtájék és a motiváció alapján eshetőlegesen ölési szándékra vonható következtetés. A törvényszék által alkalmazott joghátrány azonban nem áll arányban az elkövetett cselekménnyel. Indítványozta, hogy az ítélet az elsőfokú ítéletet a büntetést kiszabó részében változtassa meg és a vádlott börtönbüntetésének és mellékbüntetésének tartamát egyaránt súlyosítsa. E változtatást meghaladóan a helytálló járulékos rendelkezések tekintetében az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A védő perbeszédében az eltérő minősítés megállapítását és a büntetés enyhítését célzó fellebbezést azzal tartotta fenn, hogy a vádlott bűnösségének megállapítását kizárólag testi sértés büntette kísérletében állapítható meg, ezért az ügyési fellebbezés nem alapos.

Kifejtette, hogy a szabálysértés nélkül lefolytatott elsőfokú eljárás során megállapított tényállás megalapozott és felülvizsgálatra alkalmas. A törvényszék a vádlott bűnösségre is kiterjedő, ténybeni beismerő vallomását fogadta el az ítéleti tényállás alapjául, amelyből a büntetőjogi felelősségre is helyesen következtetett, tévedett azonban a cselekmény minősítését illetően. A védő vitatta, hogy a tényállás szerinti tettelegesség ölési szándékkal történt volna. Álláspontja szerint az elkövetés élet kioltására alkalmas eszközéből és a megtámadott testtájékból még nem lehet megalapozottan ölési szándékra következtetni, mivel a támadás nem volt intenzív és a terhelt hagyott időt a sértettnek a védekezésre felkészüléshez. Ezek éppen az ölési szándék hiányára utalnak, amit a vádlott is következetesen tagadott. A helyes minősítés megállapítása nem ütközik a felülmérlegelés tilalmába, ennek megfelelően a cselekmény testi sértés büntette kísérletkénti minősítését és a túlsúlyban lévő enyhítő körülményekre tekintettel a vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítését kérte, még arra az esetre is, ha a minősítésváltoztatásra irányuló érvelését nem akceptálná az ítélet.

Vádlott felszólalásában továbbra is tagadta ölési szándékát, s az utolsó szó jogán megbánását hangoztatta.

A bejelentett fellebbezések részben alaposak.

A másodfokú bíróság az ellentétes irányú perorvoslatok alapján eljárva, a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok szerint, kellő alaposítással és körültekintéssel folytatta le. A törvényszék eleget tett a Be. 75. § (1) bekezdésben megfogalmazott ügyfelderítési kötelezettségnek, ekként a tényállás alapos és hiánytalan felderítéséhez valamennyi, az ügy helyes ténybeli és jogi megítéléséhez elengedhetetlen bizonyíték rendelkezésre áll.

Az eljárásban Sértett és Tanú1 kihallgatása, valamint Tanú2 vallomásának felolvasása az eljárási törvény rendelkezéseinek megtartásával történt. A törvényszék a szakvéleményt adó Szakértő orvosszakértőt a tárgyaláson részletesen megnyilatkoztatta, továbbá ismertetette az elmeorvos-szakértői szakvéleményt és mindazokat az okirati bizonyítékokat - orvosi dokumentációt, helyszíni szemle jegyzőkönyvet, rendőri jelentést -, amelyek az ügy eldöntése szempontjából releváns adatokat tartalmaznak, következésképpen kizárólag a tárgyalás anyagává tett bizonyítékot használt fel.

A törvényszék által megállapított tényállás túlnyomórészt megalapozott, a történeti tényállás azonban - a vádlott és a sértett testi alkata tekintetében - hiányos, továbbá a sértett ellen intézett

támadás tekintetében és a sérüléssel összefüggő szúrcsatornával kapcsolatban kiegészítésre, illetve helyesbítésre szorul.

A tényállás hiányosságából fakadó, a Be. 351. § (2) bekezdés b/ és d/ pontjában írt megalapozatlanságot a másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdés a/ pontja szerint az iratok tartalma alapján a következők szerint orvosolta:

- A hasonló testmagasságú, a vádbeli időben 75 kg testsúlyú vádlotthoz képest a nála tizenhat évvel idősebb 82 kg testsúlyú Sértett jóval erőteljesebb volt. *(bíróági iratok 19./ sorszáma, valamint nyomozati iratok 261.oldala)*
- Az ítélet 4. oldalának 1. bekezdés utolsó mondatából mellőzi a vádlott ismételt támadására utalást.
- Ugyanitt a 4. bekezdésben a szúrcsatornára vonatkozó leírást akként helyesbíti, hogy annak pontos hossza nem állapítható meg, de az nem haladta meg a néhány centimétert. *(igazságügyi orvosszakértői vélemény - nyomozati iratok 288. oldal)*

Az igazságügyi orvos-szakértő nyomozás során előterjesztett véleménye szerint „a szúrcsatorna hossza nem került rögzítésre ... arra lehet következtetni, hogy annak hossza nem haladta meg a néhány centimétert”. Szakértő a szakvéleményét a tárgyaláson fenntartotta, nyilatkozata szerint a szúrcsatorna „legfeljebb néhány centiméter” lehetett. A szakvéleményből így nem az következik, hogy a szúrcsatorna „néhány cm hosszú” lett volna, hanem az hogy nem haladta meg ezt a méretet.

A sértett vallomása szerint mindketten fogták a villa nyelét, melyből nem következik, hogy a vádlott ismét meg akarta volna szúrni őt. A sértett erre vonatkozó vélekedése nem tartozik a bizonyítandó tények körébe. Ezzel kapcsolatosan az az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen rögzített ténykörülmeny, hogy a vádlott rángatta a vasvillát, melyet a sértett megfogott, miként a vádlott ruházata nyakrészét is, szorítva kifelé a szobából az udvarra. A vádlott ismételt támadására nézve így nem lehetett megalapozott következtetést vonni, legfeljebb arra, hogy az álló helyzetben lévő sértettel szemben a vasvillával intézett támadás során Sértett az eszközt megragadta, majd huzakodás alakult ki közte és a villát továbbra is tartó vádlott között. Az erőviszonyokat tükrözi, hogy míg a terheltnek mindkét kezére szüksége volt a villa tartásához, annak magától távoltartására a sértettnek elegendő volt egyik kezét használnia, miközben másik kezével a terhelt inggallérját ragadta meg. Az irányadó tényállás szerint a vádlott kérlelte a sértettet, hogy engedje el az ingét, melynek megtörténtekor ő is elengedte a vasvillát, mely a földre esett.

A fenti kiegészítéssel a tényállás hiánytalan, minden tekintetben mentes a Be. 351. § (2) bekezdésben felsorolt hibáktól és hiányosságoktól, ezért megalapozott, amely a Be. 352.§ (2) bekezdése értelmében alkalmas rá, hogy a felülbírálat során a másodfokú bíróság határozatát arra alapozza.

Az elsőfokú bíróság az általa teljeskörűen beszerzett bizonyítékokat önmagukban és egymással is összevetve, a Be.4.§ (2) bekezdésében írtak szem előtt tartásával járt el.

Mérlegelési tevékenységéről és annak eredményéről rendkívül részletesen számot adott, indokolási kötelezettségének is messzemenően eleget tett.

Az elkövetés konkrét körülményei között vizsgálni kell egyfelől az elkövető, másfelől a sértett életkorát, egészségi és fizikai állapotát is. A korát meghazudtoló sértett kifejezetten jó erőben volt,

rendelkezett ahhoz szükséges fizikai erővel, hogy a fiatalabb, de nála szembetűnően gyengébb terhelt vádbeli bántalmazásával szemben eredményesen védekezzen.

Kétség kívül a vádlottban már korábban kialakult a szándék a sértett „megleckéztetésére”, de nemhogy a sértett megölését nem tervezte, hanem kifejezetten „ijesztési” szándékkal indult a sértett házához, ahol magához vette a vasvillát (elsőfokú ítélet 3. oldal alulról 3. bekezdés helyes megállapítása). Ehhez képest a sértett bántalmazására irányuló szándékának kialakulása rögtönös volt. Emiatt mellőzni kellett az elsőfokú ítélet indokolásából (14. oldal első bekezdés) hogy cselekményét előre eltervezte volna.

A törvényszék a kiegészítéssel másodfokon is irányadó, megalapozott történeti tényállásból okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, akivel szemben az elkövetéskori (jelenleg is hatályos) Btk-t alkalmazta.

A cselekmény emberöléskénti minősítését támadó védői érvelés megalapozott.

Az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. Büntető jogegységi határozat szerint a szándékos emberölés és az életveszélyt okozó testi sértés elhatárolása az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma alapján történhet. Az emberölés, illetőleg ennek kísérlete esetén az elkövető tudata átfogja a sértett halála bekövetkezésének lehetőségét és ezt kívánja, vagy ebbe belenyugszik. Ezzel szemben az életveszélyt okozó testi sértés esetében az elkövető szándéka csupán testi sérülés előidézésére irányul, s a szándék kiterjedhet az eredményre, de lehetséges e vonatkozásban a gondatlanság is.

Az elkövetés időpontjában fennálló tudati állapot tisztázásánál, így annak megítélésénél, hogy az elkövető szándéka ölésre avagy testi sértésre, illetőleg egészségsértésre irányult-e: jelentős mértékben a külvilágban megnyilvánult és ennél fogva megismerhető tények elemzésének van jelentősége.

Az emberölésre, illetőleg a testi sértésre irányuló szándék megállapításánál az elkövetéskori tudattartalomra a tárgyi (objektív) és az alanyi (szubjektív) tényezőkből lehet következtetni.

A tárgyi tényezők körében a vádlott által emberi élet kioltására feltétlenül alkalmas eszköz használatával kifejtett egyszeri erőbehatás és annak legfeljebb közepes erejű intenzitása nem utalnak élet kioltása iránti szándéokra. A mellkasra irányuló erőbehatás az emberi test olyan részére irányult, amely életfontosságú szerveket tartalmaz. Az előállott legsúlyosabb sérülés helyéből és jellegéből azonban nem lehet arra következtetést levonni, hogy az elkövető ölésre irányuló szándékkal cselekedett.

Az alanyi tényezők körében az elkövető személyi tulajdonságai, az elkövetéskori (aktuális) személyiség jön figyelembe. Az elkövetőt régi munkakapcsolat fűzte a sértetthez, akivel korábban nem volt konfliktusa, azonban felgyülemlett sérelmei miatt akart a vádbeli időben a sértett megijesztésével elégtételt venni.

Az elkövető és a sértett életkorát, egészségi és fizikai állapotát vizsgálva az állapítható meg, hogy a korához képest kifejezetten jó kondícióban lévő, erős testi felépítésű sértett a nála fiatalabb, azonban gyengébb testi felépítésű vádlottnál lényegesen nagyobb erő kifejtésre volt képes. A vádlott sem a cselekmény elkövetése idején, sem azt követően nem tett olyan kijelentéseket, amelyek az elkövetéskori szándék megállapításához segítséget nyújtaná. Erre a

cselekmény elkövetése utáni magatartása sem nyújt következtetési alapot. Amikor a sértettől a fején elszenvedett vérző sérülésekkel távozott, nem olyan állapotban hagyta ott Sértettet, mint aki orvosi ellátásra vagy mások segítségére szorulna.

Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta komplex módon az alanyi és tárgyi tényezőket és emiatt a helyesen rögzített tényállás alapján téves következtetést vont a vádlott ölési szándékára.

A jogirodalom és az ítélkezési gyakorlat a törvényi tényállásban foglalt eredmény fajtája szerint különbséget tesz egyrészt a jogtárgyat sértő, másrészt az ezt veszélyeztető bűncselekmények között. A Btk. 164. §-a (8) bekezdésének I. fordulatóban meghatározott életveszélyt okozó testi sértés nem „tisztá” veszélyeztetési bűncselekmény, mert az elkövetési magatartás csak az érintett egyik jogtárgyat - az emberi életet - veszélyeztet, a másik jogtárgyat - a testi épséget - viszont ténylegesen sérti.

Az életveszély fogalmilag a halál bekövetkezésének a reális lehetőségét jelenti, de nem azonosítható a halál szükségszerű beállásának a lehetőségével. Az előbbiről akkor van szó, ha a testi sértés folytán megindult az az okfolyamat, amely a halál bekövetkezéséhez vezethet, de rendszerint fennáll az életveszély megszüntetésére, illetőleg a halál elhárítására alkalmas beavatkozás lehetősége is. A hírközlés, a közlekedési hálózat, az egészségügyi ellátás és szolgálat, valamint az orvostudomány jelenlegi fejlettségére tekintettel ma már többnyire nem a „véletlenül” múlik az életveszély tényleges elhárítása. Mindez a társadalmi tudatban is általánosan ismert.

Életveszélyt okozó testi sértés megállapításának van helye, ha a testi sértésre irányuló magatartást tanúsító elkövető szándéka az életveszélyre is kiterjed, mert ennek bekövetkezését kívánja vagy ebbe belenyugodva cselekszik. Jóllehet az életveszély, mint eredmény tekintetében az egyenes szándék elméletileg nem zárható ki, a gyakorlatban az életveszélyes eredményt érintő szándék eventuais formában jelentkezik. Ilyen szándék hiányában akkor kell ezt a bűncselekményt megállapítani, ha a beállott életveszélyes következmény tekintetében az elkövetőt gondatlanság terheli.

Az emberölés büntettének kísérlete, illetőleg az életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérlete elhatárolását illetően a hasonló ügyek elbírálása során, a Legfelsőbb Bíróság illetve a Kúria iránymutatása nyomán kialakult bírói gyakorlatot - a ténylegesen bekövetkezett sérülések figyelembevételével - az alábbi példák szemléltetik:

A fekvő helyzetben levő sértett nyakát és állát egy 14,5 cm pengehosszúságú zsebkéssel csapkodó mozdulatokkal megsebző, s ezzel együttesen nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket előidéző vádlottnál a Legfelsőbb Bíróság életveszélyt okozó testi sértés kísérletét állapította meg emberölés kísérlete helyett. A jogerős döntés szerint a vádlott szándéka csupán testi sérülés okozására irányult, de az elkövetés eszközét is figyelembe véve, számolnia kellett azzal, hogy súlyos, életveszélyes sérülést okozhat a sértettnek és abba belenyugodva cselekedett. (BH 1993/405.)

A súlyos fokú alkoholos befolyásoltság állapotában lévő vádlott egyik kezével a nála alkatánál, életkoránál fogva mindenképpen lényegesen gyengébb sértett kezeit összefogta, majd a másik kezében tartott 15,5 cm pengehosszúságú késsel, legalább közepes erővel fentről lefelé irányuló mozdulattal, több esetben a védekezésre képtelen nő felső testébe szúrt. Az ennek következtében előállott három szúrt és egy vágott sérülés a mellüreget, illetve a hasüreget nem nyitotta meg, tényleges gyógytartamuk nyolc napon túli, együttesen mintegy három hét volt. (BH 1996/511.)

A vádlott hangos szóváltást követően a kamionból kiszálló és felé közeledő sértettet egy 8,8 cm pengehosszúságú zsebkéssel nyakán megszurta, amely egy 3 cm bemeneti nyílású, 5 cm mély, erősen vérző sérülést eredményezett. A szúrcsatorna a nyaki gerincig terjedt, sértette a nyakizmokat,

egy visszéren és a pajzsmirigy egyik lebenyének alsó pólusán folytonossági megszakítást okozott. Az elszenvedett sérülés közvetlenül életveszélyes (tényleges gyógytartama 4 hét) volt, orvosi ellátás nélkül feltétlenül halálos kimenetellel kellett volna számolni. (BH 2006/240.)

A fenti jogesetekben közös, hogy az emberölésre kifejezetten alkalmas eszköz használatával a sértett életveszélyes, akár halálos sérülést is elszenvedhetett volna. Mindhárom eseti döntés utal arra, melyet a BH 1996/511-es ki is emel, hogy önmagában az eszköz különösen veszélyes voltából és a vádlott által célzott testtájék életfontosságú szerveket tartalmazó jellegéből nem lehet az ölési szándékra következtetni, ha azt az elkövetés további mozzanatai és az alanyi oldalon jelentkező körülmények ezt nem támasztják alá.

A vádlott az eljárás során - a tények beismerése mellett - mindvégig tagadta, hogy a sértettet meg akarta ölni. Erre vonatkozó beismerés híján, a bíróságnak egyéb bizonyíték sem állt rendelkezésre, melyből arra lehetett volna okszerűen következtetni, hogy a vádlott elkövetéskori aktuális tudattartalma a sértett megölésére irányult. Ilyen bizonyíték meglétéről az alanyi oldalon az elsőfokú bíróság sem adott számot.

Az orvosszakértői véleményt elfogadva, helyesen állapította meg a törvényszék, hogy a sértett életveszélyes, akár halálos sérüléseket is elszenvedhetett volna. Annak a belátásához nem szükséges különleges szakértelem, hogy egy vasvillával a felsőtestre mért szúrás az érintett személy életét veszélyeztetheti. Erre a vádlott tudatának mindenképpen ki kellett terjednie. Az élet veszélyeztetése mint következmény és a halálos eredmény kívánása vagy az ez iránti közömbösség között azonban lényeges különbség van. Az adott esetben a bizonyított tényekből és a tényállás tárgyi oldali ismérveiből csak arra lehetett alapos következtetést levonni, hogy a vádlott az életveszélyes sérülés bekövetkezése iránt volt közömbös és az ilyen lehetséges következménybe nyugodott bele.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényekből az ítéletábra álláspontja szerint nem lehet olyan következtetésre jutni, hogy a vádlott akár eshetőleges szándékkal meg akarta ölni a sértettet. A vádlott cselekménye indulati cselekmény, szándéka csupán a testi sértés okozására irányult. A cselekmény azért maradt kísérleti szakban, mert a súlyosabb - életveszéllyel járó - eredmény bekövetkezését részben a véletlen, részben a sértett védekezése hátrította el.

A jelen esetben a vádlott szándéka testi sértés okozására irányult, ugyanakkor tudata átfogta az életveszély bekövetkezésének lehetőségét és e következménybe belenyugodva cselekedett, ezért cselekménye eshetőleges szándékkal (Btk.7.§ II. tétele) elkövetett, a Btk. 164.§ (1) bekezdésébe ütköző, de a (8) bek. II. fordulata szerint minősülő és büntetendő életveszélyt okozó testi sértés büntette, amely az eredmény elmaradása miatt - a BH 1993/405. eseti döntéshez hasonlóan a nyolc napon belül gyógyuló sérülésre figyelemmel - kísérleti szakban rekedt. (Btk.10.§)

A törvényszék a vádlottal szemben helytállóan alkalmazott végrehajtandó szabadságvesztést. A minősítés változtatás folytán a terhelttel szemben két évtől nyolc évig terjedő keretben szabható ki büntetés, amelynek középmértéke öt év. A kedvezőbb minősítés figyelembevételével a kiszabott börtönbüntetés tartama helytálló, kellő nyomatékkaal tükrözi a vádlott javára és terhére értékelendő bűnösségi tényezőket. A büntetési tétel alsó határa közelében meghatározott három évi börtönbüntetés az elkövetett cselekménnyel arányban álló, a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességhez igazodó joghátrány, amely sem kirívóan enyhének, sem súlyosnak nem tekinthető, így lényeges súlyosítására, de enyhítésére sincs kellő indok.

Az alkalmazott mellékbüntetés is törvényes, mértékében a szabadságvesztés tartamához igazodó.

A bűnjelekről kimerítően és a törvénynek megfelelően rendelkezett az elsőfokú bíróság.

A törvényszék ítéletének a bűnügyi költség viselésére, valamint az előzetes fogvatartás beszámítására és a feltételes szabadságra vonatkozó járulékos rendelkezései ugyancsak megfelelnek az anyagi jogi szabályoknak.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét a minősítés tekintetében a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a fentiek szerint megváltoztatta, ezt meghaladóan a Be. 371.§ (1) bekezdése szerint helybenhagyta.

Az ítéltábla a vádlott által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetése óta előzetes letartóztatásban töltött időt - a Btk. 92.§ (1) és (2) bekezdései alapján - beszámította a kiszabott börtönbüntetésbe.

Az eredményes fellebbezés miatt a másodfokú bíróság a Be. 381.§ (2) bekezdése szerint mentesítette a vádlottat a másodfokú eljárásban kirendelt védői közreműködés folytán felmerült bűnügyi költség viselése alól.

A másodfokú ítélet elleni fellebbezést a Be. 386. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2015. június hó 16. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán s. k. . Sebe Mária s. k. . Halász Etelka s. k.
a tanács elnöke előadó bíró bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 2014. december hó 19. napján kelt 8.B.31/2014/19. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf. 151/2015/7. számú ítéletével 2015. június hó 16. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Budapest, 2015. június hó 16. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán
a tanács elnöke